

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

۴۶

شماره چاپ

۴۵

شماره ثبت

دوره هشتم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۳۸۷/۴/۱۲

دو شوری

لایحه پیشگیری از وقوع جرم

در اجراء ماده (۱۴۱) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی: قضائی و حقوقی

فرعی: اجتماعی - امنیت ملی و سیاست خارجی

اداره کل قوانین

باسمه تعالی

شماره ۴۰۰۵۰/۴۶۱۳۳

تاریخ ۱۳۸۷/۴/۱

معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۹ موافقت نمود:

لوائح مندرج در فهرست پیوست که به مهر «دفتر هیأت دولت» تأیید شده است، در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گیرد.

پرویز داودی - معاون اول رئیس جمهور

شماره ۳۰۵۶۹/۲۸۲۵۲

تاریخ ۱۳۸۴/۵/۹

جناب آقای حدادعادل

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه پیشگیری از وقوع جرم که بنا به پیشنهاد قوه قضائیه در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۵/۲ هیأت وزیران به تصویب رسیده است، جهت طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می گردد.

سیدمحمد خاتمی

رئیس جمهور

با توجه به نقش حساس و مهم اصل «پیشگیری از وقوع جرم» در نظم عمومی حاکم بر جامعه و با عنایت به ضرورت تعیین سیاستهای جامع، هماهنگ و اثربخش در این زمینه و تبیین راهکارهای اصلی آن و به منظور اجرائی شدن بند(۵) اصل یکصد و پنجاه و ششم (۱۵۶) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در راستای تحقق بند (۲) اصل یکصد و پنجاه و هشتم (۱۵۸) آن، لایحه زیر جهت طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه پیشگیری از وقوع جرم

ماده ۱ - پیشگیری از وقوع جرم عبارت است از پیش‌بینی، شناسایی و ارزیابی وقوع جرم و اتخاذ تدابیر و اقدامهای لازم برای جلوگیری از وقوع آن و به اشکال زیر تقسیم می‌گردد:

الف - پیشگیری اجتماعی عبارت است از تدابیر و روشهای آموزشی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی دولت، نهادها و سازمانهای غیردولتی و مردمی در زمینه سالم‌سازی محیط اجتماعی و محیط فیزیکی برای حذف یا کاهش عوامل اجتماعی وقوع جرم.

ب - پیشگیری قضائی عبارت است از تدابیر و اقدامهای دستگاه قضائی درخصوص اصلاح مجرمان و استفاده مناسب از قرارداهای تأمین و ضمانت اجراها و جلب اعتماد عمومی نسبت به نهادهای عدالت کیفری.

ج - پیشگیری انتظامی عبارت است از تدابیر و اقدامهای نیروی انتظامی و

سایر دستگاههایی که به حکم قانون در این زمینه موظف هستند باهدف حمایت از شهروندان آسیب پذیر در برابر خطر وقوع جرم، افزایش آگاهیهای عمومی و ارائه خدمات مشاوره‌ای پیشگیرانه، نظارت و مراقبت بر اماکن عمومی و مناطق جرم‌زا و افزایش هزینه‌های ارتکاب جرم.

ماده ۲ - در راستای تحقق اصل سوم (۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی

ایران و به منظور اجرائی شدن بند (۵) اصل یکصد و پنجاه و ششم (۱۵۶) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر «اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین» و دیگر اصول آن، در راستای پیشگیری از آسیبهای اجتماعی و اتخاذ راهبردهای جامع، هماهنگ و اثربخش در این زمینه «شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم» که در این قانون، به اختصار «شورای عالی» نامیده می‌شود، تشکیل می‌گردد.

ماده ۳ - شورای عالی مرکب است از رئیس جمهور و یکی از معاونان وی، رئیس قوه قضائیه و یکی از معاونان وی و رئیس و یکی از نواب رئیس مجلس شورای اسلامی.

تبصره - رئیس شورای عالی از میان رؤسای سه قوه به انتخاب اعضای این شورا تعیین می‌شود.

ماده ۴ - وظایف شورای عالی عبارت است از:

الف - تعیین راهبردها و سیاستهای پیشگیری از وقوع جرم.

ب - اتخاذ تدابیر مناسب به منظور هماهنگی و توسعه همکاری بین دستگاههای مسؤل در امر پیشگیری از وقوع جرم.

ج - ارزیابی نتایج اجراء راهبردها و سیاستهای ملی پیشگیری از وقوع جرم و ارزیابی عملکرد نهادهای مسؤل در این زمینه.

تبصره - تصمیمات این شورا برای کلیه دستگاهها و سازمانها در حدود وظایف قانونی آنها لازم الاجراء است.

ماده ۵ - دبیرخانه شورای عالی با وظایف زیر تشکیل می شود:

الف - ارزیابی نتایج اجراء طرحها و برنامههای پیشگیری از وقوع جرم و تهیه گزارش از آنها.

ب - دریافت طرحها و برنامههای کمیسیونهای تخصصی پیشگیری از وقوع جرم و ارائه آنها به شورای عالی.

ج - تهیه دستور جلسه شورای عالی و ابلاغ تصمیمات آن به دستگاههای ذی ربط.

د - دریافت گزارشات دستگاهها در زمینه پیشگیری از وقوع جرم.

ه - انجام امور اداری دبیرخانه و سایر امور محوله از سوی شورای عالی.

تبصره - دبیرخانه شورای عالی برای رسیدن به هدفها و انجام وظایف خود می تواند نسبت به تشکیل گروههای علمی و پژوهشی مورد نیاز اقدام کند.

ماده ۶ - به منظور تهیه برنامههای اجرائی سیاستهای کلان پیشگیری از

وقوع جرم و ایجاد هماهنگی میان نهادهای مربوط در حوزه‌های تخصصی پیشگیری از وقوع جرم، سه کمیسیون تخصصی پیشگیری اجتماعی با ریاست معاون اول رئیس جمهور، انتظامی با ریاست وزیر کشور و قضائی با ریاست دادستان کل کشور تشکیل می‌شود.

تبصره - اعضای کمیسیونهای یاد شده از میان مسؤولان دستگاههای ذی‌ربط با پیشنهاد رئیس کمیسیون مربوط و تصویب شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم تعیین می‌گردند.

ماده ۷ - کمیسیون پیشگیری اجتماعی از وقوع جرم با وظایف زیر تشکیل می‌شود:

الف - ایجاد هماهنگی میان نهادهای مربوط در زمینه مقابله با عوامل اجتماعی جرم از قبیل نابرابری در بهره‌مندی از فرصتها و امکانات مادی و معنوی، مهاجرتهای بی‌رویه، فقر، بیکاری، ترک تحصیل، طلاق و ...

ب - تلاش برای تحکیم بنیان خانواده، حمایت از خانواده‌های بی‌سرپرست، بدسرپرست، نیازمند و افراد در معرض خطر آسیبهای اجتماعی.

ج - برنامه‌ریزی در زمینه بهداشت روانی و سلامت جنسی به‌ویژه در خصوص نوجوانان و جوانان.

د - کوشش برای ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی و تقویت باورهای دینی و ترویج فرهنگ پیشگیری از وقوع جرم از طریق خانواده، مدرسه، مراکز علمی و مذهبی و رسانه‌های گروهی با استفاده از توانائی‌ها و ظرفیتهای آنها.

ه - اتخاذ تدابیر مناسب برای کاهش خسارتهای مادی، معنوی و عاطفی

ناشی از جرم و کمک به بزه‌دیدگان نیازمند حمایت‌های ویژه.

و - کمک به تأسیس و تقویت نهادهای غیردولتی، انجمنها و تشکلهای

مردمی در زمینه پیشگیری از وقوع جرم.

ز - توسعه فرهنگ پیشگیری مشارکتی و جلب مشارکت مردم برای

سرمایه‌گذاری در امر پیشگیری از وقوع جرم و تأمین امنیت.

ح - بررسی قوانین موجود در حوزه پیشگیری اجتماعی از وقوع جرم و

تهیه لوایح مورد نیاز با تأکید بر اصلاح قوانین و مقررات و رویه‌های جرم‌زا و ارائه

آنها به مراجع مربوط.

ط - انجام سایر امور محوله از سوی شورای عالی.

ماده ۸ - کمیسیون پیشگیری انتظامی از وقوع جرم در وزارت کشور و با

وظایف زیر تشکیل می‌شود:

الف - ارائه طرحها و برنامه‌های پیشگیری از وقوع جرم به شورای عالی.

ب - حمایت از افراد در معرض خطر بزه‌دیدگی.

ج - کنترل و نظارت بر محله‌ها و مکانهای جرم‌زا و مجرمان حرفه‌ای.

د - تجهیز پلیس به وسایل و روشهای علمی کشف جرم و بالابردن هزینه

ارتکاب جرم به‌ویژه افزایش احتمال دستگیری.

ه - افزایش آگاهی‌های عمومی در خصوص شیوه‌های پیشگیری از

بزهکاری و بزه‌دیدگی و اتخاذ تدابیر پیشگیری مبتنی بر مشارکت مردم.

و - بررسی قوانین موجود در حوزه پیشگیری انتظامی از جرم و پیشنهاد
لوائح مورد نیاز با تأکید بر اصلاح قوانین، مقررات و رویه‌های جرم‌زا و ارائه آنها
به مراجع ذی‌ربط.

ز - استفاده از ظرفیتهای سایر دستگاههای ذی‌ربط.

ح - انجام سایر امور محوله از سوی شورای عالی.

ماده ۹ - کمیسیون پیشگیری قضائی از وقوع جرم در قوه قضائیه و با
وظایف زیر تشکیل می‌شود:

الف - تهیه و ارائه طرحها و برنامه‌های مناسب به شورای عالی.

ب - ایجاد تسهیلات لازم برای دسترسی آسان و سریع مردم به خدمات
قضائی.

ج - اتخاذ تدابیر مناسب برای اصلاح و تربیت مجرمان.

د - استفاده از روشهای شناسایی شخصیت مجرمان در فرآیند صدور و
اجراء احکام کیفری.

ه - توسعه و ارتقاء مراکز مراقبت بعد از خروج و نظارت بر عملکرد آنها.

و - ارائه آموزشهای لازم برای قضات و کارکنان نظام عدالت کیفری در
زمینه پیشگیری از جرم.

ز - بازرسی و نظارت مستمر بر حسن اجراء قوانین و پیشگیری از فساد
مالی و اداری.

ح - بررسی قوانین موجود در حوزه پیشگیری قضائی و پیشنهاد لوائح

مورد نیاز با تأکید بر اصلاح قوانین، مقررات و رویه‌های جرم‌زا.

ط - حمایت از خانواده‌های زندانیان.

ی - جامعه‌پذیری محکومان آزاد شده و برخورداری آنان از زندگی

شرافتمندانه.

ک - انجام سایر امور محوله از سوی شورای عالی.

ماده ۱۰ - برای ایجاد هماهنگی در اجراء طرح‌های پیشگیری از وقوع

جرم، تشویق نوآوری‌های منطقه‌ای و تقویت ساز و کارهای محلی در این زمینه،

«شورای استانی پیشگیری از وقوع جرم» که از این پس به اختصار «شورای استانی»

نامیده می‌شود در استانداری با ریاست استاندار به دبیری دادستان مرکز استان و با

حضور نهادهای مربوط تشکیل می‌شود. شورای استانی در صورت نیاز می‌تواند

نسبت به تشکیل «شورای شهرستانی پیشگیری از وقوع جرم» اقدام نماید.

تبصره - اعضای شورای استانی و شرح وظایف آنان به موجب آئین‌نامه‌ای

است که شورای عالی تصویب نموده و به شوراهای مزبور ابلاغ می‌نماید.

ماده ۱۱ - آئین‌نامه اجرائی این قانون ظرف سه ماه پس از تصویب این

قانون توسط وزیر دادگستری و با همکاری وزارت کشور تهیه و به تصویب شورای

عالی می‌رسد.

وزیر دادگستری

رئیس جمهور

وزیر کشور

سوابق

اصول (۱۵۶) و (۱۵۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

اصل ۱۵۶ - قوه قضائیه قوه‌ای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسؤول تحقق بخشیدن به عدالت و عهده‌دار وظایف زیر است :

۱ - رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، شکایات، حل و فصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسیه که قانون معین می‌کند.

۲ - احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادیهای مشروع.

۳ - نظارت بر حسن اجراء قوانین.

۴ - کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجراء حدود و مقررات مدون جزائی اسلام.

۵ - اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.

اصل ۱۵۸ - وظایف رئیس قوه قضائیه به شرح زیر است :

۱ - ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری به تناسب مسؤولیت‌های اصل یکصد و پنجاه و ششم.

۲ - تهیه لوایح قضائی متناسب با جمهوری اسلامی.

۳ - استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و تعیین مشاغل و ترفیع آنان و مانند اینها از امور اداری ، طبق قانون.

قانون الحاق یک ماده به قانون مجازات اسلامی در خصوص نحوه نظارت بر مجرمین سابقه‌دار

مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷

ماده واحده - متن زیر به عنوان ماده (۴۸) مکرر به قانون مجازات اسلامی مصوب الحاق می‌شود.

ماده ۴۸ مکرر - کسانی که به دلیل ارتکاب جرم عمدی حداقل دو بار سابقه محکومیت مؤثر داشته باشند در صورت ارتکاب جرم عمدی دیگر، دادگاه رسیدگی کننده ضمن صدور حکم می‌تواند به تناسب سوابق و خصوصیات روحی و اخلاقی و شخصیت محکومان و علل وقوع جرم، آنان را برای مدتی که از دو سال متجاوز نباشد به اجراء یک یا چند دستور از دستورات موضوع ماده (۲۹) این قانون ملزم نماید.

تبصره ۱ - دادگاه می‌تواند اجراء دستورات مورد حکم را حسب مورد به سازمان‌بهبودی یا سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی و یا نیروی انتظامی محول نماید.

تبصره ۲ - در صورتی که محکوم علیه بدون عذر موجه از اجراء دستور دادگاه تخلف نماید در نوبت اول تا شش ماه به مدت اجراء دستور افزوده خواهد شد و در صورت تکرار تخلف، باقیمانده مدت به حبس تبدیل می‌شود.

تبصره ۳ - دستور دادگاه از حیث قابلیت اعتراض تابع حکم اصلی است.

ماده (۴۸) لایحه مجازات اسلامی

ماده ۴۸ - هرکس به موجب حکم دادگاه به مجازات تعزیری و یا بازدارنده محکوم شود، چنانچه بعد از اجراء حکم مجدداً مرتکب جرم قابل تعزیر گردد دادگاه می‌تواند در صورت لزوم مجازات تعزیری یا بازدارنده را تشدید نماید.

تبصره - هرگاه حین صدور حکم محکومینهای سابق مجرم معلوم نباشد و بعداً معلوم شود دادستان مراتب را به دادگاه صادرکننده حکم اعلام می‌کند در این صورت اگر دادگاه محکومینهای سابق را محرز دانست می‌تواند طبق مقررات این ماده اقدام نماید.

ورود به اداره قوانین شورای نگهبان

تاریخ ثبت: ۱۱/۱۱/۱۳۸۸

شماره ثبت: ۱۱۱۱

شماره دفتر کل: ۱۱۱۱

شماره شناسه: ۱۱۱۱

صفحه: ۱

دایره چاپ و تکثیر